

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 14.

A párisi összeesküvés.

Szenzációs politikai esemény hírére hozza a táviró a francziák fővárosából. A kormány katonai összeesküvést fedezett fel, mely magát a köztársaságot fenyegeti.

A harmadik francia köztársaság 28-ik évét éli ugyan, de még mindez ideig nem tudta teljesen meghódítani a nép minden rétegét. Már a 70-es évek elején oly erős hullámokat vert a monarchia visszaállítására irányuló mozgalom, hogy Thiers elnök annak áldozatul esett. MacMahon idejében csak az a körülmény akadályozta meg a monarchia visszaállítását, hogy a monarchisták két táborra oszlottak, a két trónkövetelő pedig éppen nem birt azon személyes tulajdonságokkal, amelyek okvetlenül megkivántatnak egy trónkövetelő győzelméhez. Emellett tulságosan óvatosak, habozók és fukarok voltak.

Amióta Chambord grófbán kihalt (1883-ban) a Bourbonok idősebb ága, a királpártiak egyesültek ugyan a trónkövetelő személyét illetőleg, nem is szüntek meg szítani a monarchia visszaállítására irányuló mozgalmat (Boulanger tábornok), de a köztársaság is erőszakosabb eszközöket használt a trónkövetelő Orleánsok ellen.

Még a Thiers-féle köztársaság visszavonta az Orleánsok száműzetését, visszaadta mintegy 60 milliónyi családi vagyonukat, addig Gambetta kormánya kitiltotta őket előbb a katonai szolgálatból, később

magából az országból is és utánuk küldötte Boulanger tábornokot is.

Ezen kívül más eszközt is felhasznált a harmadik köztársaság a monarchisták megtöréséhez. Magához XIII. Leó pápához folyamodott, hogy a klérust, mely a monarchistáknak legnagyobb támasza volt, elvonja e mozgalmaktól.

Mióta a radikálisok helyét a mérsékelt köztársaságiak foglalták el, kik felhagytak valamennyire a kath. egyház üldözésével, ez nagyjából sikerült is nekik.

De mindez nem volt képes megtörni a monarchistákat; pártjuk még a legutóbbi választásoknál is erősödve tért vissza a kamarába.

Ennek oka egyrészt a köztársasági pártok vallásellenes irányában rejlik, mely miatt a nép nem tudja megkedvelni, másrészt pedig abban van, hogy a Panama óta véget nem érnek az óriási botrányok, vesztegetések, melyektől még az elnöki szék sem maradt ment. Ezek teljesen lejárták a köztársasági kormányok tekintélyét.

Már a boulangizmus idejében látszott, hogy a köztársasággal való elégedetlenség oly nagy, hogy csak egy szikra kell és lángba borul a sokat szenvedett ország, mely egykor egész Európának korlátlan ura volt. A boulangizmust elfojtották ugyan nagy nehezen, rendkívüli erőfeszítéssel, — de a parázs lappangott a hamu alatt. Azóta két esemény szította, az utóbbi lángrollobbantotta azt.

Egyik az Orleáni herceg férfinas felépése volt. Fülöp herceg elérvén életének 21-ik évét, 1890. február 7-én Pá-

risba ment s ott követelte, hogy mint francia polgárt sorozzák be a hadseregbe.

A herceget nem sorozták ugyan be, mert félték tőle, hogy a hadseregnek rokonszenvét meghódítja, hanem ehelyett fogházra ítelték. Carnot elnök megkegyelmezett ugyan neki, de a határra exportáltatta. A köztársasági lapok iparkodtak színháziasnak feltüntetni a herceg fellépését, de a hatást, melyet a népre s a hadseregére tett, nem tudták kisebbiteni.

Az Orleáni herceg népszerűségét növelte két évvel ezelőtt Schönbrunban kötött házassága, melyet az egész francia nemzet élénk örömmel kísért. A royalisták külön küldöttséget menesztettek Bécsbe s József főherceg leányát, mint királynőjüket üdvözölték.

Másik nagy esemény a Dreyfus-per volt, mely három év óta hihetetlen izgalomban tartja az országot. Nem csuda, a nemzet szeme-fénye, a hadsereg becsülete forog kockán. Nem az Ördögsgiget lakójának sorsával törődik a francia nép, hanem a francia sas feltett hirnevével.

Most, mikor a harmadik egybehangzó ítélet után megint a revizióra gondolt a habozó kormány s egymás után mondtak le a hadügyminiszterek, Páris katonai főparancsnokát gyalázzák, a vezérkar tisztjeit sértegetik, gyanusítják — tetőpontra hágott a zavar.

Orleáni Fülöp megértette az idő intő szavát: proklamációt intézett a néphez a hadsereg védelmére. Állítólag, amint a kormány felfedezte, össze is esküdött a vezérkarral. Ha igaz a szenzációs hír és megjelenik a népszerű herceg, nehéz

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Várad Regestrum.

(Folytatás és vége.)

A középkor ordaliái közül csak kettő volt keresztény eredetű: a feszület és az urvacsora próbája. Az utolsó, vagy a szent ostya próbájáról véve, az egész abból állott, hogy a vádlottat megáldoztatták, azt hozván magával a hitbéli meggyőződés, hogy a ki bűnös létező áldozik, azt az Isten valami nyavalyával, hirtelen halállal s mindenestre örök kárhosszattal bünteti. A feszület próbája szerint meg a perlekedő két fél a feszület elé állított, karjait ki kellett feszíteniük s úgy állaniok; a ki az állapotot tovább nem bírván, karját leeresztette, az volt a bűnös. Az ordaliák többi neme pogány eredetű lévén, azok miatt a közvetlen felelősség az egyházat nem terheli. Azoknak sem hibája nem a kereszténység bűne, sem kifogástalan volta nem érdeme az egyháznak.

És az ordalia pogány kori származása daczára sem mondható istentelennek, sőt talán nagyon is istenfélő intézménye az őskornak.

A népek kivétel nélkül való ragaszkodása az istenítéletekhez, melyektől még a kereszténységben sem tudtak megválni, — megmutatja, hogy az ordalia az isteni félelem szilárd alapján épült alkotmány vala és nem a család bünbarlangja.

Az istenítéletek régibb korát tekintve, két körülmény vonja magára figyelmünket: azoknak általános elterjedése és a népeknek szívós ragaszkodása azokhoz, még a keresztény korban is, miből nyilvánvaló, hogy az ordaliát az igazságszeres szent kutjának tartá az előkort és a középkor areopágnak, melyen maga az ég lát törvényt. És ily közmeggyőződést alaplatannak vagy számbavehetetlennek tartja, annyit tenne, hogy a régiéktől minden észrevehető tehetséget és igazságérzetet eltagadni. A tüzes vas istenítéleteit tehát (mert főleg ezt tartjuk szem előtt) az igazság lehető hű mérlegének, mely tisztázá a bűntelent és kimutatá a bűnöst, tarthatjuk, sőt kell tartanunk, ha csak az adatokkal, könnyelmű részrehajlással nem akarunk elbánni.

Annyi legalább való igaz, hogy némelyik megégett, némelyik nem. »Hordozván a vasat, tisztázódott« —, mondja okmánytárunk hivatalos szövege. És arra a pusztá gyanunál nincsen egyéb okunk, hogy ezt titkos szerek hatásának, a jóhiszeműséggel való visszaélésnek tulajdonítsuk, miután nem csupán a bajvivásnál, hanem itt is esküdni kellett a vádlottnak, hogy füvek vagy ördögös szerek használatával nem vágott eléje az istenítéletnek.

A várad tüzes vas-próbákat elég közlelről látjuk, lehetetlenség azonban valami visszaélést észrevennünk, sőt ellenkezőleg: sokszor az alattvaló az urával, az ügyefogyott a tehetős-sel szemben lesznek nyertesek, miként erről az okmánytárból meggyőződhetünk.

És hihetetlen a család keresztülvételét csak elképzelnünk is. Vegyünk olyan esetet, hogy ugyanazon ügyben több vádlott és pl. három vádlott közül kettő meg ég, egy nem; vagy megfordítva. Egymás ellenőrzése és a soha sem hiányzó világi bíró jelenlétében kiváncsiak vagyunk rá, hogyan képzeljük a részrehajlás keresztülvételét?

És mivel fogott az eszközöltetni? Ellenszereket adni és azután esküt venni azoknak nem használásáról, — nem tételezhető fel a romlatlan középkortól. A hordozandó vas meg nem tüzesítése a jelenlevők ellenőrzése miatt nem gondolható kivihetőnek.

A pörvesztés következményei oly borzasztók valának, hogy az életreműlttség kevés lenne a visszaélés megbélyegzésére.

Miként látni fogjuk: annyi megindító előkészülettel és áhitatos szertartásokkal vétetett körül az istenítéleti actus, hogy az öntudatos csalást kizártnak kell tekintenünk.

Az egyházfejedelmek az »Isten-kisértés« címén nem egy ízben kárhoztatják az istenítéletet; de azokat és jelesen a tüzes vaspróbákat senki sem üldözi azon a czímen, hogy az az igazságot kereső tömeg kijátszása.

Mi a tényeket minden utógondolat nélkül tényeknek vesszük és az istenítélet való komolyságában nem kételkedünk, habár minden sikeresen végződött próbában a csodával határos és az égés törvényét meghazudtoló esetet kellene is megengednünk.

Különbén épen e részben önálló és az

válságnak néz elébe a harmadik francia köztársaság.

Nagy események vannak készülöben. Vilmos német császár nem hiába nehezen indult keleti útjára. Európa szeme Párison függ.

A mondva csinált „kisgazda“.

A m. kir. kormánynak van egy külön hivatalos agrárius nagybirtokosa és egy kis gazdája. Lakásuk a miniszterelnöki bureauban és megmozdulnak, ha a miniszterelnök ur megnyomja az íróasztalhoz erősített gombot. Eszüknek parancsszóra brossurát, röpiratot, kiáltványt stbt. Az »Agrárius« pld. frázis nélkül odakiáltja Károlyi Sándoréknak, hogy ugyan ne bolondozzanak már, hanem tartsanak ki me-reven az Ausztriával való vámszövetség mellett.

»A kisgazda« már sokkal merészebb, mert már a miniszterelnök ur ő kegyelmességének, — akit persze az ő parasztos eszével, per Bánffy titulál, de hát ki is venné tőle rossz néven, — nyíltan oda meri vágni, hogy hát »a Bánffy taktikája nem ér egy fabatkát sem; ne azokra nézzen, a kik az országgyűlésben rakoncátlan-kodnak, hanem nézzen bennünket, akiket a megélhetés gondja ösztönstb. Természetes, hogy a »kis gazda« minden jót az Ausztriával való szövetségtől vár s »Kossuth Ferencz uram«-at meg is interviuolja eziránt s keserű igazságokat mondogat biz' ő neki.

A »kisgazda« esze természetesen nem ér fel addig, hogy lehetséges Magyarország összes gazdasági érdekeit megvédeni akár az önálló, akár a szövetséges vámterület megvalósításával is. Az utánszat tehát a csalódásig hű, a stylus goromba, parasztos, a gondolkodás banális és naiv egyszerre s ezt elolvastva a francia esztetikuskok gondolkodhatnak le style c'est l'home elvük ellenkezőjéről.

Az a hamis »kisgazda« voltaképpen ezt akarta mondani: »No hát Kossuth Ferencz uram, ne mókázzék kigyelmed, hanem fogják kezét azzal a Bánffyval és csinálják mög mi-hamarább azt a szövetséget vagy mi a batkát!« Csakhogy hamis ám a »kisgazda« zuzája is.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 14.

Szilágyi Dezső elnökölt, bejelentve a Háznak, hogy ő felsége nevenapja alkalmából a képviselőház részéről kifejezett szerencsekívá-

eddig felfogással több tekintetben eltérő nézetet ápolunk.

Pestya Kunegenda istenitéleti esetét nem tartja csodásnak; az egyház annak tartja. Mi is annak tartjuk. De nem vagyunk egy véleményben Révészszel sem, ki minden meg-nem-egési esetben ugyanannyi természeti tüneményre, csodára következtet. Mi ezen esetekben a csodaszzerűt engedjük meg csupán.

A sérelem nélkül való vashordózásról szám szerint is értesülünk a Váradi Regestrum okleveleiből. De ez nem minden, miután az elvet kiterjesztjük az istenitéletek ősi korára is. Ki kell terjesztenünk, mert ha a tizes vaspróbánál annak minden fölvevője megég, a tűzből, daczára »szent voltának«, sohasem lehetett volna annyira felkapott istenitéleti elem.

És a mint a középkori meg-nem-sérülési eseteket nem tekintjük csodának; mégkevésbé nézzük azoknak az előkoraiakat. Egy nép, mely Isten ismerete nélkül szükölködik, ha nem nélkülözi is egyszermindt gondviselését, de mégis lehetetlen, hogy állandó csodatevőként működtesse ott, hogy az imádás az elismerés hódolatával neki nem adóztak.

Sok okunk van a meg nem sérülés csodaszzerűségét, az ősi természetimádó népeknél is feltételeznünk. Vergil szól Aeneiseben (libr. 11.) oly egyénekről, a kik Apolló tiszteletére mezitláb jártak égő zsarátnokon s ezt csodának fogjuk-e tartani? A magyar ősvallás miként arról meggyőződhetünk a Magyar Mythológia nyomán, a varázslat vallása lévén, egy-

natokért, királyi köszönetét nyilvánítani kegyeskedett.

Hódoló tisztelettel tudomásul vétetik. Bemutatom Kardos Kálmán, a képviselőház alelnökének levelét, melylyel a közigazgatási bizottsági tagságról lemond.

Tudomásul vétetik. Ezután elnök több kérvény beérkezését a Háznak tudtul adja, a melyek akérvényi bizottságnak kiadattak.

Jelentések.

Münnich Aurél: T. Ház! Az igazoló állandó bizottság tárgyalás és megvizsgálás alá vette Ciocan János és Jakabfy Imre képviselők megbízó leveleit és miután Ciocan János megválasztása óta 30 nap már eltelt, az illetőt már véglegesen igazolta, míg Jakabfy Imrét a 30 nap fentartásával jelentette ki.

Elnök ezt határozatilag kimondja és mind a kettőt a II. osztályba sorozta.

Ezután Lukács betejesztette a jobboldal éljenzése között az 1899. évi első harmadára szóló következő indemnyti javaslatot:

Törvényjavaslat az 1899. év első hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról.

1. §

A miniszterium felhatalmaztatik, hogy a magyar korona országaiban jogérvényes adókra és állami jövedékekre vonatkozó összes jelenleg főnálló vagy ezután hozandó — törvényeket, azok időközben bekövetkező módosításainak figyelembe vételével az 1899. év 4. első hónapjában érvényben tarthassa és az ezek alapján befolyó adókból és egyéb bevételekből az állami kiadásokat a következő szakaszban meghatározott módon fedezhesse.

2. §

A kiadásokra nézve az 1898. évi állami költségvetésről szóló 1898. évi VI. törvényzikk rendelkezései az irányadók; felhatalmaztatik azonban a kormány, hogy oly kiadásokat is fedezhessen a jelen törvény hatályának a tartama alatt, amelyek időközben alkotott külön törvények vagy törvényes intézkedések folytán fedezendők, de ugy ezen, valamint általában minden a jelen törvényvel adott felhatalmazás alapján teendő kiadás az 1899. évi költségvetés keretében lesz beillesztendő.

3. §

Jelen törvény 1899. évi január hó 1-én lép életbe, de hatálya az 1899. évi állami költségvetésről szóló törvény életbe léptével megszűnik, végrehajtásával a pénzügyminiszter bízatik meg.

Lukács László.

Wlassics Gyula: T. Ház! Van szerencsém az állami elemi népiskolák megfelelő elhelyezésével felmerült kiadások fedezéséről szóló törvényjavaslatot a T. Háznak bemutatni.

Kérem jelentésemet a közoktatásügyi és pénzügyi bizottságokhoz utasítani. (Helyeslés).

Következik a jövő ülés napirendjének meghatározása.

A miniszterelnök ur kíván szólni.

Vékony napirend.

Bánffy Dezső báró: A mint a kezeim közt levő példánya az Országos Törvénytárnak igazolja, a mai napon a dicsőült Erzsébet királyné emlékének törvénybe iktatásáról szóló törvény megjelent. Miután ezen törvény 2. § elrendeli, hogy országos bizottság közreműködése mellett járjon el a kormány, kérem a t. Ház-at most már a törvény szentesítve lévén, méltóztassék intézkedni az országos bizottság megválasztása iránt. Azt az ajánlatot teszem, méltóztassanak a képviselőház részéről 12 tagot választani ezen bizottságba, a főrendiházat, pedig az iránt keresné meg, hogy ugyancsak ezen országos bizottságba hat tagot válasszon. A kormány gondoskodni fog azonkívül arról, hogy ezen 18 tag mellé még 18 tag kinevezés útján jusson. Ezen 36 tagból álló bizottság ezután egy végrehajtó-bizottsággal létesített fogja a szobrot és évenként a mint a törvény elrendeli, tétessék jelentés az országgyűlésnek. Kérem, méltóztassék a holnapi ülés napirendjére a választásokat elrendelni, és javaslatomat elfogadni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Elfogadja a Ház a holnap 10 órakor kezdődő ülés napirendjére nézve tett indítványt. (Elfogadjuk.)

Az ülés végződik d. u. 12 óra 30 perczkor.

Városi közgyűlés.

— II. nap. —

Tegnap délután tárgyalta le Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az elintézésre kitűzött, de esütörtökről elmaradt ügyeket.

A kisebb jelentőségű tárgyakat néhány felszólalás mellett röviden intézik el.

A főispán elnökölt, s alig néhány tag és a tanács volt jelen, amint a következő névsor mutatja.

Dr. Baróthy Ákos, Guttmann József, Hlatky Endre, dr. Várady Zsigmond, Schöpplin Ágoston, Andriská Károly, Bertsey György, Mészáros József, Gábel Jakab, dr. Moskovits József, Serényi Gusztáv, Balogh Döme, dr. Grösz Albert, dr. Bulyovszky József, Rácz Mihály, Komlóssy József, Szűts Dezső,

közt, mikor a nyugodt lelkiismeretet nem várt nagy veszedelem riasztá fel pihenéséből.

Soha sem nagyszerűbb a középkor hite mint az istenitéletek félelmes tüze világításánál! Mi az ordaliakat lehetők tartjuk a nélkül, hogy azokban ámitást keressünk, vagy olyas természetfölötti jelenséget lássunk bennük, melyeket a hit nyelvén csodának nevezünk. Ha elhiszük a classicus írónak, hogy Fuccia szüzességének igazolására fogadta, hogy szítával vizet merit a Tiberisből és Vesta templomába viszi majd és fogadását teljesít: engedjük meg a keresztény tüzistenitélet büntelen voltát is!

Szüret, ha bor van.

Irta: Kóby.

A multkori szüreti tárczában feltűnést keltetett az a gondolai, hogy bátyám uraimék miért akarták minden áron zárt körben, kedves nők kizárásával tartani a szüreti züllést. Sokakon át nyilalhatott az a kérdés, hogy féltek talán a gyengébbik felüktől?

Hát azt mondom rá, hogy bizony féltek. El is mondok egy másik históriát, melyen, mint szilárd alapon, épült fel az ő félelmük.

Szüret volt, bor is volt, Gerzson, Muki és Mihály bátyáim víganiakarták tölteni Hidegre fordult pedig az idő járása, a pajta kicsiny volt, hamar meg ulti a pipa füst, az asszony népség hát el készítette a vacsorát, aztán haza mentek a kocsi-val, de előbb szemmel rá

* Lehoczky Tiv.: Beregvármegye monografiájának: Babona és rokonneműk e fejezetét. (II. 248.)

ifj. Rimler Károly, Istvánffy István, Bordé Ferencz, Dus László, Busch Dávid, Ragány János, Szűts István.

Először az előző napi közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették.

A hitelesítés után *Balogh* Döme felszólalt. Hivatkozva a közgyűlés azon határozatára, hogy a városatyák választása november hó 6-ára van kitűzve, nem szeretné, miszerint az a régi rossz szokás ismétlődjék, hogy a választásnál a városi tisztviselők a legnagyobb kortések.

Hlatky: Joguk van hozzá.

Balogh Döme: Szavazni igen, de korteskedi nem.

Béthy főispán: Most ehhez a tárgyhoz szólni.

Ezzel véget ért az incidens.

Az elintézésre váró ügyekre kerülve a sor, a tanács előterjeszi a folyó év első feléről szóló kimutatást s ezzel kapcsolatosan 7600 korona póthitel megszavazását kéri.

Bertsey György fjtgegeti, hogy a póthitel szükségét el lehetett volna kerülni okszerűbb gazdálkodással s erre példákat hoz fel. Indítványozta, hogy majd a költségvetéssel együtt tárgyalják a póthitel ügyét.

Ragány János kijelenti, hogy a költségvetés a jövő évre szól s ezzel nem lehet a póthitel kérdését összekapcsolni.

Az előterjesztést elfogadták.

A tanács előterjesztéséhez képest elhatározták, hogy a Hágó- és Wolfi-korcsmákat nyilvános árverésen eladják s ennek keresztültelével a tanácsot bízták meg.

A városi amerikai szőlőtelep kicsinek bizonyulván, annak 2 holddal leendő kibővítését javasolja a tanács; a vételár 2000 forint.

Bertsey György hivatkozik 40 bizottsági tagra, hogy ez a drága kibővítés nem szükséges s azzal csak versenyt csinálnak a most már oltványokkal is kereskedő szőlősgazdáknak.

Balogh Döme szintén a vétel ellen szól.

A kérdést kitűzték a jövő havi közgyűlésre.

Rimanóczy indítványa.

Hosszabb vitát keltett a Rimanóczy Kálmán beadványa, a melyben a városi bérházak eladását és vásárcsarnokok építését indítványozza.

A tanács javasolja, hogy a városi bérházak eladását elvileg mondja ki a közgyűlés; a házak megbecsülésére *Szähländer* Károly, *Bozoky* Béla, *Guttman* József, *Reismann* Mór és dr. *Sarkadi* Lajos tagokból álló bizottságot küldjenek ki. — A vásárcsarnok ügyét adják ki tanulmányozás végett a tanácsnak.

Dr. *Várady* Zsigmond az indítvány első részét köszönettel fogadja. A vásárcsarnok építését azonban feleslegesnek tartja s kár az időt a tanulmányozásra fordítani. Az élelmiszer megdrágításához nem akar segédkezet nyújtani.

Bertsey György azt óhajtja, hogy a régi szokás szerint, ne becsüljék túl magasra az eladni szándékolt épületeket, mert nem kapnak rá vevőt.

Hlatky Endre nem veti oly könnyen el a vásárcsarnokok építésének eszméjét, mert az megérdemli a tanulmányozást. Az iparosok panaszkodnak sokat, hogy áruikat minden nap haza kell hordani. A javaslatot elfogadja.

Dr. *Várady* Zsigmond indítványát visszavonván, a tanács jelentését elfogadták.

A hirdetési táblák bérletét *Silbermann* Ignácznak adták ki, de a javasolt 20 évi idő helyett csak 10 évre.

Kovács József és társainak a várostól bérelt földek korlátlan használatát nem engedték meg.

Az igazságügyi palota környékének aszfaltozására, továbbá a Három Rózsa bérletére és a Szeles-korcsma bérletére kötött szerződésekét jóváhagyták.

A tanács javasolta, hogy a nyugdíjszabályzat illető szakaszát akként módosítsák, miszerint a megszabott időn túl tanulmányuk befejezéséig nem csak fiu gyermekek, hanem leányok is élvezzék a neveltetési járulékat.

Felszólalások után kitűzték a jövő havi közgyűlésre.

Gebey János tűzoltót, *Keresztesi* József rendőr káplárt nyugdíjazták, ellenben *Metzinger* Frigyes vámszedő nyudijazását elutasították.

Özv. *Ujfalusi* Lajosnének az özvegyi ellátást és gyermekeinek a neveltetési járulékot megszavazták.

Özv. *Pelbárt* Györgyné özvegyi járulékát szintén megadták.

Tökés István számtisztet, betegség miatt, 3 hónapra szabadságot kaptak.

Több orvosi és szülésznői oklevelet meghirdettek s ezzel a közgyűlés véget ért.

A párisi katonai komplot.

— Saját tudósítónktól. —

Páris, október 14.

A francia hadsereg tisztikara összeküvést szőtt és ennek élére állította a francia republika legnagyobb ellenségét,

ki öröklött jogaira hivatkozik valahányszor a francia állam köztársasági jellege jut előtérbe. Nem kis megdöbbenést keltett ennek híre a diplomatiában, mely ugyan régóta figyelemmel kíséri a francia közelet veszedelmes háborgását, de ily gyors fordulatra készen alig lehetett.

A francia hadsereg hogy tekintélyének lerombolását, becsületének meghurcolását nem türi el minden visszatörítés nélkül az bizonyos volt nemcsak a mindent Argus-szemekkel fürkésző diplomatia, hanem a laykus előtt is, csak arra nem voltunk elkészülve, hogy a francia hadsereg, a még jelenleg is tulnyomólag köztársasági érzelmű francia nép kedvence, megmeri-e azt tenni, hogy a köztársaság ellenségével szövetezzék tervének keresztültelére teljesen megsemmisítve ez által a népben birt nagy népszerűségét.

A trónkövetelő kiáltványa.

Most, hogy már tények előtt állunk, úgy tünik fel a valóságban hogy az összeküvést a trónkövetelő és a francia hadsereg között már régen készülne.

Akkor, amidőn a lovagias francia hadsereg az első sárdobást kapta *Dreyfus* barátaitól, akkor szólalt meg először *Fülöp* Orleansi herczeg szava a hadsereghez: **Tűritek ezt?**

Akkor intézte a francia néphez a következő kiáltványt:

Franciai!

A haza becsülete és biztonsága ellen alakult gyűlöletes komplot alakítói ledobták álarcukat. Ezek által megfélemlítve miniszterek is voltak büntársai. Habár elismerik, hogy az elítélt bűnös, mégis azon hamis ürügy alatt, hogy a közvéleményt megnyugtatják, az általános népszavazatot, mely nélkül ők semmivé törpülnének, megvetve, maguk döntöttek ebben a kérdésben, a mely nemzeti kérdés. A francia, parlamenti szószéken ünnepélyesen kijelentett eszmét mely szívemet megindította: hogy „saját házunkban mi vagyunk az urak”, saját előnyükre elferdítik. Csak azok, kik egy titkos és veszedelmes hatalomnak alávetett szol-

intettek a férjeikre, hogy soká ne maradjanak, mert sötét is van, hideg is.

No hát az édes néniket jól be burkolták bátyám-uraimék, lábzsákat, plédet dehogyan sajnálták volna tőlük, ők csak a bundát tartották meg. Egy kicsit még maradtak, de otthon lesznek ők is. Majd a rövidebb uton mennek, tán egyszerre érnek haza az anyjukékkal.

El indult a kocsi és kitisztult az ég feletünk. Nem maradt asszonynépség a határban.

Gerzson bátyám ekkor azt a bolondot cselekedte, hogy a 85-iki természettel garnirozta végig az asztalt, *Muki* bácsi be intett valami malacz bandát, *Mihály* uram-bátyám pedig *Tisza* Kálmánra vitte át a szót, mert megrögzött ellenzéki volt — ha lehetett. És pedig mind a három, jó bor, cigány, politika, olyan téma, amibe csak bele lehet melegedni, de ki bajosabban.

Hát így esett, hogy éjfél után egy két órával, jut eszünkbe, hogy el mult kilencz óra. Ennyire terjedt volna t. i. az urbó.

Erre a felfedezésre még a cigányban is benn rekedt a nóta.

— Induljunk fiuk! kapott észhez *Gerzson* bátyám.

Muki bácsi a bundáját huzta már ekkor, *Mihály* bátyám pedig semmivel sem törődve le adta a szentenciát:

— Gyáva az ellenzék, nem mer az akcióba lépni, ezért graszszál *Tisza*! hely ha egyszer ő...

— *Mihály* el mult éjfél indulj!

— Tyhű! állott keresztbe *Mihály* bácsi torkán a szó, mi lesz mámost? Körülbelül ez a gondolat foglalkoztatta a másik két bátyám-uramat is, éppen azért szutyongatni kezdték *Mihály* bált:

— Ne azon töprenkedj most, hanem készülj-indulj.

Hanem *Mihály* bátyám nem indult. Nem indult pedig két okból: Először mert félt elindulni, másodsor mert nem is birt elindulni. Meg csufolta a bor szörnyen.

Bizon nehezen birtuk ráhuzni a bundát, ugy csuklott a torka is, a térde is, de csak sikerült közös erővel s mert másképen nem lehetett, hát két oldalt karon csipte a másik két bátyám-uram, én vittem a lámpát s lassacskán elindultunk, pedig az eső is szakadt szörnyen, dugult vóna be a nyílása mig haza értünk.

Lassan czubakoltunk a sáros szőlő uton haza felé, nagyokat czuppanva a csizmánk mikor ki erőlködünk az agyagos sárból s nehéz következetességgel csorgott nyakunk közé az eső.

— Mit mond *Kata* ha így megyünk haza? — sóhajta *Gerzson* bácsi.

Muki bácsi meg akarta vakarni erre a füle tövét, de nem lehetett, mert *Mihály* bált kellett tartani, hát csak szóval mondta:

— De mit fog csinálni?

Mihály bá a corpus delicti pedig dudolni kezdett s ránk rivalkodott:

— Gomboljátok ki a bundám, mert melegem van.

Ki gomboltuk az édes naivitásba sülve a bátyám uramat, nem féltettük, hogy meg hű lesz majd neki, még melegebb is.

Haladtunk tovább.

— Te fiu, szól *Gerzson* bácsi, nincs valami eszméd?

— Mire?

— Hogy mit mondjunk *Kati* névédnek ha így visszük haza *Mihály*t? Pedig el nem ereszt-hetjük?

— Áhá! Gondoltam valamit. Mikor becsengetünk és *Kata* néni ki jön, mert hogy nem alszik az biztos, majd azt fogjuk mondani, hogy a küszöbön elcsuszott *Mihály* bá és ki marjult a lába, hamar ágyat neki.

Helyest zugtak az eszmére és szinte könynyekben vitték *Mihály* bált, legalább azt mondták.

Elérkeztünk a ház elé, a boldog, enyhe tűzhelyhez. Én csengettem, persze *Kata* néni jött ki. Lámpás volt a kezében, mit jól cselekedett, hogy hozott, mert a mienk ki aludt régen.

— Hát ilyenkor kell tisztességes embernek kódorogni? Ez meg ajtó nyitáskor hallatszott. *Gerzson* bá' meg köszörilte a torkát:

— Ne haragudj *Kata*! egy kis baj van. Az urad kimarjította a lábát az ajtóban. Hamar vedd meg az ágyat visszük befelé.

Az ajtó kinyílt, *Kata* néni kétkező arccal megjelent.

gái akarják, hogy azon hatalmat, melynek ők szolgálnak, ti rátok is föltöljék. Eltűritek ti ezt? Az alkotmány meg van semmisítve. A ti legszentebb jogaitok sérelmet szenvednek. Tűritek ti ezt? Azon ürügy alatt, hogy azt a férfit, kit a hadi törvényszékek elítéltek, ártatlannak nyilvánították? Meg akarják semmisíteni a hadsereget, meg akarják rontani franciaországot! Ezt mi meg nem engedhetjük.

Fülöp,
Orleansi hercege.

VIII. Fülöp.

A francia trónkövetelőt nem csak születése, hanem nagy egyéni tulajdonai s eddigi törekvései is veszedelmes ellenfelévé tették a francia respublikának.

Rövid életrajzi adatai itt következnek:

Lajos Fülöp, O. hercege szül. 1869 febr. 6. 1890 febr. 6. hirtelen megjelent Párisban és az új véderő-törvényre hivatkozván, a hadseregbe való fölvételét követelte. A rendőrség 7. elfogta és a törvényszék a február 12-iki számkivétési törvénynek megsértése miatt két évi fogságra ítélte. Carnot elnök jun. 3. megkegyelmezett a fiatal hercegnek, egyúttal azonban a határra vitette és kiutasította. A herceg atyja halála után erélyes hangon szerkesztett manifesztumot intézett a royalista párthoz és az eddiginél erélyesebb akciókat helyezett kiállításba; egyúttal kijelenté abbéli szándékát, hogy a következő választásokkor mint képviselő fog fellépni. E nyilatkozat a párt idős tagjai sorában aggodalmat keltett és a párt egyik vezére, Audiffret-Pasquier herceg a vezénylő-bizottságból kilépett. Fülöp herceg, aki VIII. Fülöp név alatt kívánja trónigényeit érvényesíteni, 1896 július 15. Mária Dorottya főhercegnővel, József főherceg leányával tartotta meg kézfogóját. Ugyanazon év november 17-én végbe ment házasság csak emelte az Orleansi hatalmában s kitűzött céljának elérését még jobban remélte, rajta még nagyobb hévvel munkálkodott.

A nagyfontosságú politikai eseményről a következő részletes tudósítást kaptuk:

Páris, október 14. (Saj. tudósítónk táv.)
A kormány az orleansi herceg által szervezett katonai összeesküvést fedezt fel, melyben a vezérkar is kompromittálva van.

Páris, okt. 14. (Saját tud. távirata.)
A párisi közvéleményt rendkívül felizgatta az összeesküvés híre. A hangulat

— Mi történt?
— Éppen most botlott meg Mihály, de nem lesz nagy baj.
Kata néninek rémület ült az arcára.
— Hol van Mihály?
— Ehun ni, mutattak közbülré bátyámaraimék.
— Jaj! Istentelen részegkompánia, hiszen az csak a bundája, de hol van Mihály?
Bizonny volt az.
Mikor kigomkoltuk a bundát, hibát követünk el, mert biz abból ut közben kirázódott Mihály bá' s csak a bunda került haza, karon fogva. Valószínűleg e miatt, nem az én eszmém folytán lett könnyebb a bátyámék terhe.

Persze nem vártuk míg utasított volna Kata néni, hanem rohantunk hárman négy felé, csak úgy fél füllel hallottuk, hogy a kocsist költi a néni és fogat, hogy megkeressék az urat.

Másnap sugva kérdi Gerzson bá' Muki bácsit:

— Te, hallottál valamit Mihályról. Megkerült? Nem lett valami baja?
Muki bácsi boldogan mosolygott:
— Nem történhetett baja, mert az egyik képe fel van dagadva. Ezt pedig nem cselekedte volna Kata, ha valami baja esett volna.
Gerzson bá' hmgött egyet:
— Hát ilyen is előfordul ha bor van, mert könnyen el hervad az ember tőle.

valóban forradalmi, melynek irányát mindazonáltal tisztán kivenni még sem lehet. A republikánus lapok az *Aurore*, *Matin*, *Siecle* a legmerészebb módon alarmirozzák a közvéleményt a hadsereg ellen. Hasábjakon már kibontva látják az összeesküvés legapróbb részleteit és a fenyegető veszedelemre felhívják a közönség és a hazafias katonaság figyelmét.

Elbeszélésük szerint a titkár a megnyert ezredekkel szombat éjjel megszállani akarta az összes miniszteriumokat s a minsztereket fogságba vetni szándékozott, de az összeesküvést Brisson miniszterelnök felfedezte még mielőtt az végzetes kifejlődését elérte volna.

Páris, okt. 14. (Saját tud. táv.) A *Matin* szerint Brisson miniszterelnök ellen egy merényletet is terveztek, melyet szintén a miniszterelnök óvatossága hártott el magáról.

Páris, okt. 14. (Saját tud. táv.) Az összeesküvés valódi tényei most már tudva vannak s annak alapos kiirtására megtették a legmesszebb menő intézkedések. Nincs kizárva azonban, hogy a hivatalos hatalom erélyes fellépése még inkább növeli az elégedetlenek számát. Boisdeffre és Pellieux tábornokok ellen megtörtént a följelentés.

Páris, okt. 14. (Saját tudós. távirata.) Politikai személyek Brisson miniszterelnökkel nem erősítik meg a hírt, hogy Napoleon Viktor javára konspiráltak volna. Eddig csak bizonyos levelek szolgálnak csekély anyagi bizonyítékaul az összeesküvésnek, melyeket Zátbornok váltott egymással. E levelekben a tábornokok a Dreyfus ügybeni támadások miatt elégedetlenségüknek adnak kifejezést a mostani állapotokért.

Páris, okt. 14. (Saját tud. távirata.) Az összeesküvés színhelye, mint gyanítják, Versailles. Az erősen kompromittált tábornokok: Boisdeffre, Zurlinden, Pellieux és egy csapat magas állású tiszt, kik ott összegyűlve titkon már régen tárgyaltak a komplotton s ez a titkos összejövetel a hivatalos körök előtt már rég gyanusnak tünt fel, de az ügy érdemével csak a napokban ismerkedtek meg teljesen.

A terv az volt, hogy a munkás sztrájkok elnyomására Párisba koncentrált ezredeket fellázítsák s ezzel vonulnak a polgári hatalmak megfenyítésére.

Mintegy 50 kiváló politikust és államférfiut szándékoztak az összeesküvők a tervezett katonai lázadás napján fogságba vetni.

Páris, okt. 14. (Saját tud. táv.) Bizonyosra veszik, hogy az összeesküvők Versaillesben valamely francia trónkövetelő megbízottjával tárgyaltak. Ugy gyanítják, hogy a megbízott egy Versaillesben lakó nagytekintélyű egyén.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Október 15. Szigligeti társaság ülése a Gazdasági és Iparb. helyiségében d. u. 5 órakor.
Október 16. Népgyűlés Nagyszalontán, d. e. 9 órakor.
Október 16. A belényesi ev. ref. egyház ünnepélyes megnyitása d. e. 10 órakor.
Október 19. Esküdtszéki tárgyalás.
Október 21. A biharmegyei »Agarászegylet« gyűlése Berettyó-Ujfaluban.

Október 22—23. A biharmegyei »Agarászegylet« agarász és lóversenye B.-Ujfaluban.
Október 25—26. Jegyzői vizsga a vármegye székházában.
Október 26. Esküdtszéki tárgyalás.
November 2. A Nagyvárad sajtópöre.
November 19. A kath. kör gyászünnepélye.

* **Tegnapki külön kiadásunk.** A francia katonai összeesküvés híre érthetb érdeklődést keltett mindenfelé különösen azon közeli viszonynál fogva, melyben az összeesküvésben szereplő Fülöp Orleansi herceg a magyar nép által hálványozásig szeretett József főherceggel van. Ezen összeesküvés híret öt óra előtt kapta meg szerkesztőségünk távirati tudósításban s ezt terjedelmes különkiadásunkban legelőször adtuk tudtára a közönségnek. A nyilvános helyeken kiragasztott, kiosztott különkiadásunkat érthetb érdeklődéssel, nagy csoportokban olvasta a közönség.

* **Az aranyrózsza.** Százados szokás, hogy a pápa nagybőjt negyedik vasárnapján megszentel egy remekművű, színaranyból készült rózsát, amelyet ünnepi körmenetben hordoznak körül s aztán a pápa egy katolikus fejedelmi sarjadéknak küldi ajándékba. A nagy csapás, amely a Habsburg-Lotharingiai uralkodó házat érte, arra indítja most az egyházfőt, hogy az idén megszentelt rózsát, részvéte jeléül királyunk leányának, Izabella főhercegnéasszonyuk küldi.

* **Az 5%-os közköltő emelése és a tanács.** Városszerte kellemetlen hangulatot keltett Nagyvárad város jövő évi költségvetése, a melyben az a legkellemetlenebb, hogy a bevételek csak 5% közköltő emeléssel fedezik a szükségletet, ennek a hangulatnak kifejezést is adtak egy a közgyűlési tereiben, mint a sajtóban. Ragány János főszámvevő, mint az egész költségvetés mutatja, meg tett mindent a közköltő emelés veszedelmének elhárítására, de ez nem sikerült. Az ellenséges hangulat rábirta a tanácsot, hogy kísérletet tegyen, miként lehetne a közköltő emelést megakadályozni. Ma, szombaton délelőtt rendkívüli tanácsulést tartanak a költségvetés tárgyában.

* **Virilisek névjegyzéke.** Nagyvárad város 1899. évi legtöbb adót fizetőinek névjegyzéke ellen négy felebbezést nyújtottak be. És pedig a névjegyzékbe leendő felvételüket kérték: Bottó Ferencz, Diamandy Miklós, Moskovits Mór és Moskovits Miksa. A felebbezéseket tegnap tárgyalta Beöthy László főispán elnöklete alatt a bíráló választmány s Bottó Ferenczet és Diamandy Miklóst felvették a névjegyzékbe, míg Moskovits Mór és Moskovits Miksa felebbezéseit elutasították. A felvett két tag helyett dr. Grósz Albert és dr. Mayer László maradnak ki a listából.

* **Köszönet az erdélyi püspöknek.** A válás és közoktatásügyi m. kir. miniszter gróf Mailáth Gusztáv erdélyi róm. kath. püspöknek, a ki a székely-kereszturi róm. kath. iskola építésére 2500 forint adományozott, köszönetét nyilvánította.

* **A törvényszéki palota új butorai.** A törvényszéki palotába már beköltöztek, azonban a butorok ideiglenesen régiék maradtak. Az új butorok azonban már nagy részben készen is vannak úgy, hogy november elsejére a szőnyegekkel együtt el is helyezhetik. Az igazságügyminiszter elég bőkezűen gondoskodott a bírákról, amennyiben huszonegygyen tizenhét ezer forint ára butort kapnak, míg a jegyzői kar azokat a butorokat kapja, amelyek eddig a bíraké voltak, természetesen kifizetve.

* **Halálozás.** Molnár Géza tábla bírót tegnap nagy gyász érte. Felesége Erdélyben szüleinél meghalt. A fiatal asszonynak a halála annyival megdöbbentőbb, mert vérmérgezés következtében halt meg. Az orvosai az operálással akarták megakadályozni a borzasztó véget, azonban ebbe nem egyezett bele. A mélyen

megrendült táblabíró tegnap elutazott nejeinek a temelésére. Halálát egy kis kilenczéves gyermek is siratja.

* **Jegyző-vizsgálat.** Biharmegye széklázában október hó 25 és 26-án jegyzővizsgálat lesz. *Szunyogh* Péter alispán elnöklelte alatt. Október 25-én lesz az írásbeli és 26-án a szóbeli vizsgálat.

* **Állásától elmozdított tanító.** Megemlékeztünk mi is annak idején *Raksányi* Árpád csorvási ev. felekezeti tanító ügyéről, akit a békés egyházmegyei törvényszék elmozdított állásától azért, mert születendő gyermekeit házassága megkötésekor egyezség szerint a r. kath. egyháznak ígerte el. *Raksányi* ekkor megfelelt a bányakerületi törvényszékhez, amely azonban egyhangulag helybenhagyta az alsófoku hatóság ítéletét, *Raksányi* az ítéletet most nem felebbezte meg.

* **Megyebizottsági tagok választása.** Biharvármegye bizottságában a jövő évben tetemes változás lesz. Ha nem is változik meg a közgyűlés képe, de sok új alak kerül be a zöld asztal mellé. Tegnapelőtt ejtették meg az egész megyében a választásokat. A p.-szentmártoni és bedői választás eredményét már közöltük. Újabb a következő választásokról értesülünk: Megválasztottak:

Biharon: Sárközy Lajos, Fazekas Bálint (uj), Jakab Imre (uj).

Érdesen: Bérczy Imre (uj), dr. Sámson Márton, Filip Sándor, Szabó János (uj).

Komádiban: Főtvis Gyula (uj), Nagy István (uj), Bujdosó Sándor (uj).

Mező-Telegden: Vattay Gyula, Szabó József, Tóth János.

Vaskőhn: Rednik Gábor, Jancsó Dezső, Drágány József.

Nagy-Szalontán: (I. ker.) Szatmáry Sándor, Bereczky Imre, Szathmáry Mihály.

Nagy-Szalontán: (II. ker.) Molnár József, Fónagy Imre, Bondár Ferencz.

Sarkadon: Tóth Lajos (uj), Bársony Lajos (uj).

H-Pályiban: Fráter Barnabás, Szártory Dezső és Katona János.

Széplakon (margitai járás): Kovács András, Rézman Izsák, Kalotay Viktor és Juresek Béla (uj).

Zsákán: Basa Péter (uj) és Bögs Lajos.

Ugrán: gr. Tisza István (uj), dr. Beöthy Pál (uj), Gólya János.

Szakállban: Szöke József (uj), Tokay Elek.

Bárádon: Futó József, Szabó József.

Mező-Keresztesen: Ertsey Dezső, Juricskay Ákos, Nagy János (uj).

B-Diószegen: Gyurkovits Vincze, Weisz Jakab (uj), Vaday Ignác (uj), Szűts Gábor (uj).

Érmihályfalván: Jakab Dezső (uj), Lovass István (uj), Benedek Mátyás (uj).

Monos-Petriben: Klobusitzky Tibor, Barányi Gábor.

Paptamásiban: Beöthy Dávid (uj), Lévy Mihály, Veres Sándor.

Derecskén: Fráter Barnabás főszolgabíró és Herczegh Sándor községi jegyző.

Magyar Csekén: Szöllősy Ferencz (uj), Popescu Mihály.

Urszádon: Somogyi Béla (uj).

* **Áthelyezés.** A nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke *Bartos* Adorján, budapesti kir. törvényszéki díjas joggyakorlót saját kérelmére saját kerületébe helyezte át.

* **Eljegyzés.** A debreczeni helyőrség legkedvesebb tagja *Beliska* Sándor honvéd százados eljegyezte *Szunyogh* Zsigmond érsemlyéni földbirtokos hájos és művelt lelkületű leányát Katinkát.

* **Nyomavesztett gyermek.** *Ilyés* Bálint tenkei lakos Bálint nevű fia augusztus hó 16-án szüleinek Tenke községben levő lakásáról eltávozott és azóta nyomtalanul eltűnt. Az eltűnt ev. ref. vallású, mintegy 125-130 cm. magas, haja gesztenyeszínű, a magyar nyelven kívül más nyelvet nem beszél.

* **Előtte bosszúból.** Felső-Lugosnak évek óta volt két Rantzau-ja, *Ursz Flóra* és *Marinye* Juon testvérek, akik a legengesztelhetlenebb

gyűlölettel viselkedtek egymás iránt. A halálos gyűlölködés egy régi összekapás eredménye, melytől fogva egymás bosszantására, megrövidítésére a legkörülmönfontabb terveket emeltek ki, sőt a gyűlölet az utóbbi időben már annyira fokozódott, hogy nem állottak lesből egymás élete ellen törni. A személyes gyűlölet tegnap aztán véres megoldást nyert, melynek *Ursz Flóra* adta meg az árát. Tegnap ugyanis *Ursz Flóra* az utcára lépve, vetélytársával ismét egy kis csete-patét rendezett, melynek a következménye az lett, hogy *Marinye* dühében lekapta a vállán levő függő fegyvert s azzal hasba lötte *Ursz Flórát*, ki annak következtében néhány perc múlva az összekapás színhelyén meghalt.

* **Érdekes lelet.** A Gellérthegy tövében parcellázott telkek egyikén, a kelenhegyi-ut 27. szám alatt, nemrégiben egy villa építéséhez fogtak, mely már közel áll a befejezéshez. Az egyik melléképület alapozási munkálatainál tegnap délután érdekes leletre bukkantak a dolgozó munkások. Körülbelül másfél méternyi mélységben egy siremlékre találtak, melyen egy római harcosnak életnagyságu szobra látható. A munkások a legnagyobb óvatossággal emelték ki a szobrot és rögtön értesítették a dologról a villa tulajdonosát, a ki szakértőkkel vizsgálattatta meg a leletet. Eddig csak annyit tudtak megállapítani, hogy a szobor a második vagy harmadik századból való. Egylőre az említett telken marad, s hogy a további kutatás eredményét a kedvezőtlen időjárás esetleg megnehiúsítsa, deszkaköpenyeggel vették körül.

* **Attól függ mire kell.** Kupez: Lovagold ezt a lovat az ur előtt Laczi.

Laczi (titkon a kupezhez): Hogy lovagoljam? Eladásra vagy vételre?

* **Mikor a részeg ember elébred.** Két nagy-kéri ember jár tegnap a rendőrségen. Panaszt tettek, hogy az elmúlt éjszaka meglop-ták őket. *Balogh* József és testvére János a károsok. Mint mondják csütörtökön délelőtt érkeztek Váradra, s mivel jó vásárt csináltak, elmentek a kolozsvári utcára *Fülöp* Pável korezmájába és ott ittak. Nagyon sokat ittak, úgy hogy azt sem tudják, hogy mikor aludtak el. Tegnap reggel azután amikor felébredtek, észrevették, hogy az összes pénzük — *huszonöt* forint — és egy ezüst óra lánczczal eltűnt. A rendőrség ezen panasz következtében a nyomozást megindította, több csavargót le is tartóztatott, s ezeket vállatára fogta. A fogás sikerült, mert két ember *Frei* Vaszali és *Bara* Mihály rövid vallatás után a lopást be is ismerték s elő is adták a pénzt és az órát a korecsma padlásáról, az ügyet a rendőrség áttette az ügyészséghez.

* **Öngyilkos ügyvéd.** Győr város közönségét most szenzációs öngyilkosság foglalkoztatja. A városnak egyik legtekintélyesebb ügyvédje *Horváth* Lajos követett el öngyilkosságot. Több elhívtetlen ügye volt a szerencsétlen embernek s ez adta a kezébe a gyilkos fegyvert. Az öngyilkosság annál szenzációsabb, mert noha azt sokan tudták, hogy *Horváth* zilált anyagi viszonyok között él, azonban jakt senki sem sejtette, hogy milyen nagy sikkasztóval volt dolguk. Az öngyilkos köztisztvisletnek örvendett: az ev. ref. egyházkerületnek a másodfelügyelője volt s ezenfelül alig volt egylet, amibe valami tisztséget nem viselt. Halálát igen sok árva s özvegy siratja, akiknek a pénzét az ügyvéd elcsikkasztotta. A dunántuli hírlap szerint pénzüket vesztették:

A Nitsinger-féle hagzatákból G. E. kiskoru gyermekei örökségéből 14,000 frt; — Sch. S. kiskoru gyermekei örökségéből 7000 frt; G. Gy. magánzó 8700 frt; Sz. I. képviselő 2500 frt; — T. H. 5100 frt; — H. I. tanító özvegye 2800 frt; — U. K-né zzagony özvegyasszony összes pénze 2500 frt; öz. D. B.-né 1600 frt; — Cs. K. kórházi eseléd összes pénze 500 frt; — G. T. összes pénze 500 frt.

Ezen felül még igen sokan vesztették pénzüket részint hitelezés, részint jótállás által, úgy, hogy a kár *hatvan-hetven* ezer forintra rug. A legborzasztóbb a dologban az, hogy az elsik-

kasztott pénz nagy része árvák illetve özvegyek pénze volt, — s hogy abból mi sem térül meg, mert hagyaték nincs.

* **A magyar liszt a párisi kiállításon.** A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara a következő felhívást tette közzé: A földművelésügyi m. kir. miniszter ur Ónagyméltósága utasította a debreczeni m. kir. mezőgazdasági vegy-kísérleti állomást, hogy az ország műmalmainak lisztmintáit vegyelemezze s az elemzési eredmény mellékletével az 1900. évi párisi nemzetközi kiállításon mutassa be. Ugyanezért hivatalos tisztelettel kérjük a kamara területén levő műmalmokat, hogy gyártmányainak mindenikéből körülbelül $\frac{1}{4}$ kilogrammnyit közvetlenül a debreczeni m. kir. mezőgazdasági vegy-kísérleti állomáshoz hovahamarabb beküldeni sziveskedjék. Megjegyezzük még, hogy az egyes lisztminták, az illető malmok czimeinek kitüntetése mellett fognak kiállítani. Nagyvárad, 1898. október hó 14. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: *Janky* József, elnök. Dr. *Sarkadi* Lajos, titkár.

* **Hová lettek a portékák?** Ez a kérdés foglalkoztatja most *Klein* Mór széna-utcai kereskedőt, aki tegnap észre vette, hogy a rak-tárjában levő egyik ládából több furfi ruha hiányzik. A tolvaj álkulcsokkal kinyitotta a ládát, abból a legjobb ruhákat kivette, s aztán a ládát ismét bezárta. *Klein* a lopással *Szöl-lősy* József csavargót gyanusítja, aki ellen némi bizonyíték is merült fel, úgy, hogy a rendőrség le is tartóztatta, azonban mindent tagad, semmit sem akar beismerni. A kiderített gyanuokok alapján azonban a rendőrség egyelőre fogva tartotta.

* **Az egyszeri paraszt.** — Hm — instálom tekintetes ur, igaz az, hogy üstökös jelenik meg az égen, osztán háboru is lesz?

— Ne higgye atyafi.

— Hát mégis instálom ezek a tudós urak le vághatnák a farkát, hogy ne ijesztgetné a szegény embert.

IRODALOM.

Hajdan és most. Jézus szent szívének tisztelete Magyarországon. Irta *Tóth Mike* S. J. Budapest. Hornyánszky Viktor nyomdája. 203 képpel. 426 l. Ara füzve 1 frt 20 kr., vászonkötésben 1 frt 50 kr.

A kalocsai jezsuita-rendháznak tudós tagja, akinek már sokat köszönhet a magyar egyházi irodalom, *Tóth Mike* egy újabb szép munkával gazdagította irodalmunkat. Összegyűjtötte hangyaszorgalommal mindazt az emléket, ami hazánk muljában és jelenében Jézus szent szívének tiszteletére vonatkozik.

Kezdi az irodalmi emlékeken a XIV., XV. és XVI. századbeli magyar codexeken, amelyekben több adat mutatja, hogy Jézus szívének tisztelete nem volt ismeretlen a magyarok előtt. *Hajnal* Mátyás a XVII. század elején már képekkel diszitett külön könyvet ad ki a legszen-tebb szív tiszteletéről.

Azután sorra veszi a műemlékeket, templomokat, oltárokat, képeket, szobrokat s majdnem valamennyinek szép kivitelű képét adja, melyekhez a fotografiákat legnagyobb részben maga a szerző készítette. A múlt századból már két kápolna és körülbelül 30 oltárkép (kettő Nagy-váradon) maradt reánk, melyek a szent szív tiszteletéről tanuskodnak.

A jelen században egymás után emelkednek a szebbnél szebb templomok, kápolnák és oltárok Jézus szíve tiszteletére, közöttük olyan igazi műemlékek, mint a *gyomai*, községi, budapesti stílszerű templomok, nyilvános és magánkápolnák, melyek közül kiválnak a budapesti *Sacre Cœur*, a temesvári *Miasszonyunk*, a helybeli *Nogáll*-intézet kápolnáit. Ma már az országban 12 templom, 29 nyilvános és 31 intézeti és magánkápolna van Jézus Szíve tiszteletére szentelve.

A Jézus Szíve tiszteletére emelt oltárok, szobrok és képek rajza és leírása teszi ki a könyvnek java részét. Nem csuda. Hiszen 116 oltár, 228 szobor és kép hirdeti hazánkban az isteni szív kiáradó szeretetét. Az oltárok közt olyan nagybecsű műemlékek vannak, mint az esztergomi székesegyház (Kis György), a pécsi bazilika (Zala György), a Mátyás-templom, a

pozsonyi virágvilgyi templom, az egyetemi templom stb., igazán művészi oltárai. Ezek közt találjuk a helybeli *Szt. László*-templom és a mult évben épült *bihar-püspöki* templom Jézus Szive oltárainak képét és leírását.

Végül a csaknem 500-ra menő Jézus Szive-társulatok (egyházmegyénkben Furta, Endrőd, Gyula és Váradi-Ujváros) jegyzéke, kimerítő irodalmi rovat és praktikus tárgymutató zárja be a kötetet.

A mű kiállítása fényesnek mondható. Papirja finom vastag, illusztrációi szépek, sikerültek. Bizonyára valami nagylelkű Maecenásra talált a nagyérdemű szerző, mert a 26 ivre terjedő, 203 képpel diszített pompás kiállítás munkát küöben nem lehet adni 1 frt 20 krért. Melegen ajánljuk a keresztény családok figyelmébe.

Megrendelhető Kalocsán a szerzőnél.

Dr. V. Gy

Igazságszolgáltatás.

Feldmann Ferencz második bűnügye. A törvényszék tegnapelőtt foglalkozott *Feldmann* Ferencz b-ujfalui kereskedő egyik bűnügyével. *Feldmann* ellen ezen kívül még egy bűnügy van folyamatban, amelyben azzal van vádolva, hogy nagy mennyiségű gabonáját felgyújtotta, hogy annak a biztosítási árát felvehesse. A törvényszék ezért őt vád alá is helyezte, sőt le is tartóztatta. A kir. tábla ezzel a mult napokban foglalkozott s a törvényszék végzését helyben hagyta. Az ügy a további felelősség folytán a Kurián van. Valószínű, hogy ebben az ügyben a jövő hónapban a tárgyalás megt. rtható lesz.

A megrágalmazott főbíró. Érdekes ügyet tárgyalt tegnap a törvényszék. Egy rágalmasági pert.

Szivák Sándor hosszu időn keresztül viselte a községében a főbírói tisztet s ellene senki sem tudott semmit sem felhozni.

Évek multával azután megindult a szóbeszéd s mint az falun történni szokott, nem sok idő múlva már más téma nem is volt a faluban, csak a *Szivák* viselt dolgai. Természetesen ennek nagyrésze ráfogás volt.

A pletyka mindinkább terjedt, míg végre is a főbíró ellen fegyelmi vizsgálatot indítottak.

Míg a fegyelmi ügy folyt, néhány jobb módú ember egy vasárnap délután a korema előtt legyalázólag beszélt *Szivákról*, amint azután azok, a kik ezt hallották, vissza mondták *Sziváknak*.

A fegyelmi vizsgálat ezen időben ért véget s az a *Szivák* felmentésével végződött.

Mikor ezt megtudta *Szivák*, az őt rágalmaszó embereket feljelentette.

A tegnapi tárgyaláson a tanúk igazolták azt, hogy a beszélgetés tényleg úgy folyt le, amint azt a panaszos vádlevelében előadta.

A vádlottak sem tagadták tettöket, de mentségökkül azt hozták fel, hogy ezeket a dolgokat az egész falu beszélte.

A törvényszék a három vádlottat 100—100 frt pénzbüntetésre, esetleg 20 napi elzárásra ítélte, s az összes költségekben elmarasztalta. Az ítéletet megfélebbzték.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

Polgári tanács.

Előadó: *Fráter Imre*.

1379. Kocsis Juliánna s. t. — Kocsis János r. megvált.

1418. Mihanese Mitru s. t. — Bókis Irimie r. megvált.

1435. Bradeán Nika — Danilla Anna s. t. — részbe megvált.

1467. Ujvárosi Juliánna — Ujvárosi Sándor s. t. — helyben hagyva.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanáz*.

1822. Syausza Judit — Puskel Márton — h. hagyva.

1825. Vagner Dorottha — Veigert M. — megváltoztatva.

1826. Szőlősy Sára — Vetési István — h. hagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMO.

Németből: *Gusztáv*.

38

Most meg azt akarták, hogy valami a családhoz tartozó, de romlott, bukott emberhez menjen újból nőül. Mikor ez nem sikerült, kiűzték birtokából, megcsalták, meglopták. Biztosítom önt Bagdanoff, így volt, alávalóság.

A szegény nő későn vette észre, mert becsületes volt. Ekkor végső szükségben fordult hozzám.

— Szegény asszony! — szóltam meghattottan.

— Szomorú történet Bagdanoff, de igaz. Rokonai, szinte hihetetlen, banditákként fonták be, néhány év alatt egész vagyona tönkrement. Ő és gyermeke koldus botra jutott. Én egyelőre csak azt tanácsoltam neki, hogy hagyja ott őket, lakást változtasson és bízzék a jó Istenben, legyen erős. Ugy is volt. Mitanba ment. Minden ügyes baját rám bízta, én iparkodtam e bizalomnak, a mennyire tőlem telhetett, megfelelni.

Hiába! Sok nehézségben tüközött. Rokonai olyan eszközökhöz folyamodtak, a melyeket tisztességes ember meg sem nevezhet.

A báró kevés hűsítőt vett magához.

Mindent átláttam. Nem volt mit tennem, felvilágosítottam Melaniát. Kötelességem volt.

Atyját nagyon szerettem, mindenképen segíteni akartam tehát rajta. Most azonban, hogy újra megismertem, ő érte magáért is szívesen tettem mindent. Nemes — anyagi lélek volt. De hogy magán segítsen, gyermeke jövőjét biztosítsa, csak egy eszköz volt országunkban — az, hogy menjen férjhez másodsor.

Megis mondtam neki, de már a gondolata is borzalmas volt.

Családja ekkor a legnagyobb hitványásra vetemedett. Hamis iratokkal támadták meg anyai örökségét. A kormányzóhoz futottam, onnan a bíróságokhoz — nyilvános botrány volt — igazságot, védelmet követeltem — nem is hinné, mit feleltek.

Akkor jöttem arra a gondolatra (felsóhajtott) Isten a tanum Miklós, hogy szándékom tiszta volt. Azt gondoltam . . . szive tele van egy képpel. A kit szeret, az már elveszett számára. Ismét nőül menni nem akar és mégis csak ez az egyedüli eszköz, a melylyel rajta segíthetek — Én öreg ember vagyok, kezem nyujthatom neki támaszul, segítségül, lemondva a férj jogairól, miért ne tenném meg. Ez az egyedüli út és mód. Elmondtam neki. Beleegyezett. Így lettem férje. Hozzám jöttek, ők voltak életem boldogítói. Ő és a kis Nina.

A beteg nagyot sóhajtott.

— Ah Miklós! . . . én megtartottam szavam, öt évi házasi életünk alatt csak gondviselő atya voltam . . . semmi több. Azonban később mégis . . . Azt hittem, hogy szivem már öreg, a szerelem forrása már kiszáradt benne. Azt hittem, hogy az én 60 évemmel meghaltam már mindennek. Csalódtam Bagdanoff — Ah ez a Melania — nevéssen ki — beleszerettem — örülésig.

Utolsó csepp vérem oda adtam volna egyetlen szerelmes pilantásáért. — Ne nevéssen ki Bagdanoff! Komoly ember voltam, ezt magam sem hittem lehetségesnek, lassan lassan megjött, az eszem elhagyott.

Szerettem szenvedélyesen — és hallgattam. Ő nem is sejt, nem sejt semmit — komédiát játszottam. De ezt senki sem tudja, sem ő sem más, ön az első ember, ki szivem titkát ismeri.

Sokat szenvedtem — nagyon sokat és kinom napról napra jobban nőt. Istenem! Istenem!

A báró nagyon kifáradt — szereit lehunyta zokogott. Csendesben maradtam; újra kezdette, de még szaggatottabban, halkabban beszélt, majdnem susogva.

Elővett a csuz, ide jöttem. Csendes életet élünk. A világ mindazonáltal ünnepelte Melaniát. Fiatalok vették körül, udvaroltak neki, de nem félttem. Nem voltam féltékeny, mert is-

mertem tiszta, nemes szivét. Megesküdtem volna becsületességére.

Egyik nap azonban változást vettem észre. Sápadt volt, zavart, szórakozott. Tekintetem kerülte, sokat sirt. Kérdeztem, mi baja — nem felelt, sürgettem — — — hiába. Már aggodni kezdtem — mit titkol? mit rejteget? Utoljára már mintha ördögök kergették volna. Gyermeke is alig látta. Erre jött még a rossz nyelvek árulkodása, több több. Hihetetlen! . . . Nem akartam nekik hinni. — Melania nem lehet hűtelen — — közönséges gyarló nő.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A király Gödöllőn.

Budapest, okt. 14. (Saj. tud. táv.)

A király holnap reggel Budapestre utazik és onnan délután Gödöllőre megy.

Miniszterváltozás Romániában.

Bukarest, október 14. A mai hivatalos lap közli, hogy Kantacuzino pénzügyminiszter súlyos betegsége miatt lemondott és helyébe Parrani igazságügyminisztert nevezték ki. Az igazságügyi tárczát Stoicesco volt miniszter veszi át. (Magy. Táv. Ir.)

Milliók sikkasztás.

Valparaiso, október 14. Az itteni arzenálban milliókra rugó sikkasztást fedeztek fel. A hadsereg és a tengerészeti hivatal legfőbb számvevője öngyilkosságot követet el. (Magy. Táv. Ir.)

A párisi sztrájk.

Páris, okt. 14. A munkástözsde be-zárásáról szóló hír este bizonyos izgatótságot keltett. A munkástözsde bejáratánál csoportok képződtek, a melyeket a rendőrség szétoszlatozott. Lyonban kiadták a parancsot, hogy a helyőrség összes csapatait a kaszárnyákban készenlétebe helyezték. Amiensben a pályaudvarokat a vasuti alkalmazottak szindikátusának ama kifejezett szándéka miatt, hogy csalakozik a sztrájkhoz, katonaság szállta meg. Lensben, Arrasban és Bethune-ben ugyanez okból szintén katonasággal őrzik a pályaudvarokat. Grenobleban és Rouenban a kaszárnyákban konszignálták a katonaságot. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, okt. 14. Az építőmunkások este gyűlést tartottak a munkástözsden és az általános sztrájk javára határoztak. A szónokok azt ajánlották a munkásoknak, hogy nyugodtan viselkedjenek. A keleti pályaudvarban 120 műszaki katonaság van, hogy szükség esetén a sztrájkoló vasuti alkalmazottakat helyettesítsék. Az észak-nyugati vasutak társulatai kijelentik, hogy nem tartanak forgalomzavartól, de azért óvintézkedéseket tettek, hogy a szolgálatot mindenesetre biztosítsák. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, okt. 14. A vasuti munkások szindikátusának igazgatótanácsa ellen a munkásszindikátusokról szóló 1884-iki törvény megszegése miatt elrendelték a bűnvádi eljárást Párisban az esetben, ha az éj folyamán rendzavarások fordulnának elő, az összes pályaudvarokat katonaság szállja meg.

KÖZGAZDASÁG.

Eladó szőlőoltványok. Nagyvárad város amerikai szőlőtelepén e hónap 31-éig lehet megrendeléseket eszközölni azokra a szőlőoltványokra, a melyek ez évben termeltettek 80 ezer darab gyökeres fás és 10 ezer drb gyökeres zöld oltás áll rendelkezésre. Mivel a városnak a telepből nem szabad jövedelmet produkálni, a telep-felügyelő bizottság a gyökeres fás oltások darabjának árát 6 krban, a gyökeres zöld oltásokét pedig 10 krban állapította meg. A fennmaradó oltványokat ingyen osztják ki a szegényebb szőlőbirtokokosok között.

A tudóvész terjedése ellen. Arra való tekintettel, hogy a gyártelepek munkásai, a sűrű érintkezés folytán, erősen ki vannak téve annak, hogy a tudóvész ragályozás útján megkapják, a kereskedelemügyi miniszter rendeletileg hívja föl a másodfokú iparhktóságokat, hogy a gyári ipartelepek higiénikus állapotát mindenkor különös felügyeletben tartásák. Elrendeli a miniszter, hogy a gyártelepek munkásházáiban a nyilvánvaló tudóvészben szenvedő még munkára képes egyéneket, lehetőleg külön helyiségekbe, vagy legalább is a többiekétől elkülönített fekvőhelyre helyezték el. A munkás hajlékok tisztaságára s különösen azok bőséges szellőztetésére kiváló gondot kell fordítani. A gyártelepek munkatermeinek tisztaságáról s a munkaszünetek alatt való jó szellőztetéséről, a munkaadó köteles gondoskodni, felelősség terhe alatt. A munkaadó köteles mosdásra szolgáló helyiségeket is a munkások rendelkezésére bocsátani. Azokon az ipartelepeken, ahol közfogyasztási szövetkezetek közvetítik az élelmi cikkek elárúsítását, a telepek, illetőleg vállalatok vezetőségei tartoznak az elárúsításra kerülő élelmi cikkekért, nemcsak romlatlan és hamisítatlan voltak, hanem tápláló értékük szempontjából is gondosan ellenőrizni.

Az állami gyümölcsfák ára. A különböző állami intézetek által termelt fák és csemeték ára eddig eltérő volt és a míg az állami faiskolák az oltott fákat kor- és fajkülönbség nélkül 25 krajzárért adták el a közönségnek, addig más intézetek ugyanily, vagy még gyönyébb oltványokat 35-60 kron értékesítették. Ezenkívül a közönség a gazdasági sorfákat tévedésből az éves magesegeték árában követte, a miből vitás esetek keletkeztek. Ugyancsak ily árkülönbségek fordultak elő az állami telepeken a szőlővesszők és szőlőoltványoknál is. Hogy ezeken az állapotokon segítsen, Darányi Ignác dr. földmivélsügyi miniszter most úgy a fák, mint csemeték és szőlővesszőkre nézve is az árakat egyöntetűen és méltányosan szabályozta, úgy, hogy az elsőrendű magastörzsű fák árát 40 krban, ez ugyancsak elsőrendű félmagas törzsűeket pedig 30 krban állapította ugyan meg, de viszont a másodrendű továbbá csonthéjas féltörpe fák árát 20 krajzárra szállította le. A lehető legolcsóbbra szállították le az amerikai szőlővesszők árát is. Egyéb csemetékben oltóvesszők és füzüdványokban a régi és az új árak között alig van jelentékeny különbség. A miniszternek ezzel az árszabályozással nemcsak az a szándéka, hogy az árak a fa korához és minőségéhez képest igazságos arányba kerüljenek; hanem így reméli elérhetni azt is, hogy a vagyonosabb közönség szükségletét nem kizárólag az állami telepekről fedezvén, több fa marad vissza a telepeken rendelkezésre oly célból, hogy azokból főleg kis parasztagadók, lelkészek és tanítók legyenek ingyenesen részesíthetők. Az új árszabály, szintugy az állami tenyész faüzletben levő és kiadható fák és csemeték jegyzéke az országos gyümölcsészeti miniszteri biztostól (Földmivélsügyi miniszterium), valamint az egyes állami intézetek és telepektől ingyen megkaphatók.

Talajjavítási kísérletek.

Gazdasági tanintézetekben állandóan folynak trágyázási kísérletek, részint műtrágyafélékkel, részint különböző módon kezelt istállótrágyával. Ezen kísérletek részint buvárlatok, részint a nagy közönség okulása céljából végeztenek s igen helyesen minden évben közzé is léteznek az intézetek évkönyveiben, a mely év-

könyveket bárki is megszerezheti csupán 5 kros bélyeg beküldése ellenében. Az alábbiakban a kassai m. kir. gazdasági tanintézet évkönyvéből nyert adatokat ismertetjük röviden:

Mütrágyázási kísérletek perles árpával. Az egy holdas kísérleti területből 800 négyszögöl trágyázatlan maradt, 800 négyszögöl pedig elszóratott 150 kg. thomas-salak s a vetés kikelése után 80 kg. chilisalétrom. Többlet termés a műtrágyázott területen 120 kg. szem és 204 kg. szalma. Hatását ez esetben csupán a chilisalétrom fejtette ki, a mennyiben a thomas-salak igen lassan oldódó műtrágya lévén, hatását csak a következő veteményél fogja kifejteni. A chilisalétrom ára 9 frt 60 kr. volt, a többlet termény értéke 10 frt 04 kr; egy holdra átszámítva 88 kr. a haszon.

Mütrágyázási kísérletek vörös herével. Fél hold trágyázatlan kapott 1 mm. szuperfoszfátot. A 1/2 hold trágyázatlan adott 110.2 mm., a 1/2 hold trágyázott adott 250.40 mm. zöld takarmányt; termés többlet a fél holdon 40 mm. á 35 kr = 14 frt bevételi többlet az 1 mm. szuperfoszfát 4 frt árával szemben. Egy holdra átszámítva a 8 frt kiadással szemben 28 frt bevételi többlet áll. (A vörös here széna ára 1 frt 80 krral számított, holott annak tényleges ára rendszeren 2 frt 20, 2 frt 50 kr.)

Mütrágyázási kísérletek őszi buzával. Gyenge buzavetés fél holdjára 100 kg. chilisalétrom szóratott el, megindandó, hogy ily nagy mennyiségű chilesalétrom elszórása lehet-e haszonnal járó? Eredmény: A terméstöbbletet egy kat. holdra átszámítva adott 3.24 mm. szem-többletet á 12 frt (mult téli ár) = 38 frt 88 kr és 6.84 mm. szalmát á 1 frt = 6 frt 84 kr., összesen 45 frt 72 kr bevételi többlet 24 frt kiadással szemben, tiszta haszon tehát 21 frt 72 kr; 9 frtos buzaárat véve alapul, tiszta haszon 12 frt.

Trágyázási kísérlet luczerna alá, 5 kat. hold területből lehasított 2.5 hold s ez utóbbi kapott 600 kg. trágyagipszet. Terméstöbblet a 2.5 holdon 5 mm. luczerna-széna vagyis holdanként 2 mm. többlet á 2 frt = 4 frt a 2 frt 40 kr. kiadás többlettel szemben.

Egy másik kísérlet alkalmával a midőn holdanként 1.60 mm. gipsz szóratott ki, a terméstöbblet zöldtakarmányban 9.50 mm. tett ki á 35 kr. = 3.22 frt holdankénti bevétel. 1 frt 60 kr. holdankénti több kiadással szemben.

Mütrágyázási kísérlet búza alá szuperfoszfáttal. Egy kat. holdra elszóratott egy m/m. szuperfoszfát. Eredmény 82 kg. szemtöbblet és 1.50 kg. szalmatöbblet, pénzértékre számítva 11 frt. 04 kr. (12 frtos buzaárat véve alapul) 4 frt kiadással szemben.

Számos más kísérlet is eszközöltetett, melyek ismertetésére alkalom adtán visszatérünk.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, október 14.

Buza ősze	— — — — —	9.18
Buza tavaszra	— — — — —	9.02
Uj tengeri	— — — — —	4.73
Tengeri augusztusra	— — — — —	—
Rozs ősze	— — — — —	7.75
Zab ősze	— — — — —	5.86

Értéktőzsde.

Budapest, október 14.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	— — — — —	352.30
Magyar hitel	— — — — —	375.50
Allamvasut	— — — — —	348.—
Salgótarjáni	— — — — —	620.32
Wagon-kölcsön	— — — — —	256.—
Villamos vasut	— — — — —	228.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	262.50
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	858.—
Kereskedelmi	— — — — —	1011.50
Déli vasut	— — — — —	78.—
Rimamurányi	— — — — —	252.50
Magyar jelzálog	— — — — —	250.25

Bécs, október 14.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	— — — — —	353.25
Magyar hitel	— — — — —	380.—
Allamvasut	— — — — —	351.97
Birodalmi márka	— — — — —	58.88

Sivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. október 14-én

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	100.—
Magyar koronajárdék	— — — — —	19.70
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 ¹ / ₁₀ %	— — — — —	98.—
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 ¹ / ₁₀ %	— — — — —	120.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	96.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.40
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — —	97.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölesön	— — — — —	161.50
Tiszabályaosi és szegedi sorsjegyek kölesön	— — — — —	139.—
Osztrák járadék papirban	— — — — —	101.—
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	101.90
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	120.50
Osztrák korona járadék	— — — — —	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	140.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — —	900.—
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	311.50
Osztrák hitelintézeti részevény	— — — — —	356.30
Páris vista	— — — — —	359.50
Német birodalmi márka	— — — — —	951.—
London vista	— — — — —	588.20 ¹ / ₂
Páris vista	— — — — —	121.25 ¹ / ₂
20 márkás arany	— — — — —	11.75

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Zongora-gyár Budapesten.

Fiók-üzlet:
Arad.
Győr.
Kolozsvár.

Thék Endre

Fiók-üzlet:
Szeged.
Temesvár.
Kassa.

BUDAPEST és NAGYVÁRAD
Üllői-út 66. sz. Fő-utcza, Széchenyi-szálloda.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **nagyváradfi fiók-raktáram** vezetését

Womácska József

tanár urra bízam. — Raktáron mindig nagy választék áll a t. közönség rendelkezésére

Zongora-gyártmányaimból.

Gyártott zongoráim nemcsak bel- hanem külföldön is a legnagyobb keresletnek örvendenek, minőségükért szavatalok.

A n. é. közönség látogatását kérve zongora-termembe, maradok

kiváló tisztelettel

THEK ENDRE.

Zongora-gyár Budapesten.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbakké. Ára darabonként 3 forint. Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításán kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás

kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító. Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos aczélből és a többi részei alpaccából vannak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,
BUDAPEST, V. ker. Kálman-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy-egy ingyen küldetik

Legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény

JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	Jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
5	" "	30000
1	" "	25000
2	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1268	" "	500
30	" "	300
31700	" "	200
3000	" "	170
4000	" "	150
50	" "	100
3000	" "	80
2000	" "	40

50,000 nyer. és jut. összegben 13.160,000

melyek hat húzásban sorsoltatnak ki.

A harmadik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nemsokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre újbol 50,000 nyeremény

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, minf már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyet a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész	1-ső oszt. eredeti sorsjegyet	6.— frt
> fél	> > >	3.— >
> negyed	> > >	1.50 >
> nyolczad	> 5 >	— .75 >

küldünk szét utánvétellel, vagy a pénz előleges beklüldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul áll anak rendelkezésre. A húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. é. október hó 22-ig hozzánk beklüldeni.

Török A. és Társa

a m. kir. szab. osztálysorsjáték

előjárásitói

Budapest, V., Váci-körút 4a.

Rendelőlevél levágandó

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre I. osztályu magy. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget frt } utánvételezni kérem }
} postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző törlendő.

Pontos cím.

Hirdetések felvételnek

a „TISZANTUL”

kiadóhivatalában.